

Informatienota voor de raad

Datum 4 oktober 2023

Onderwerp	Preadvies “Geen prijskaart meer aan zelfbeschikking”
Versienummer	V .1

Portefeuillehouder D.S. De Jong

Informant T. Duteweert,
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon 038 498 2689
Email t.duteweert@zwolle.nl
Bijlagen

1. M-9 GL - Geen prijskaart meer aan zelfbeschikking
2. Informatienota beantwoording artikel 45 vragen GroenLinks, PvdA inzake Deskundigenverklaring Wijziging Geslacht.

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Het pre-advies van het college met betrekking tot de motie M-9 – Geen prijskaart meer aan zelfbeschikking.

Datum 4 oktober 2023

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

Op 22 mei 2023 hebben GroenLinks en Partij van de Arbeid artikel 45 vragen gesteld rondom de kosten die gepaard gaan met het aanvragen van een geslachtswijziging in het Basisregistratie Personen (BRP)-systeem. Op 10 juli 2023 dienden beide partijen samen met Volt de motie “Geen prijskaart meer aan zelfbeschikking” in. Met deze motie verzoeken de partijen het college om:

- De deskundigenverklaring die nodig is voor de aanvraag van een geslachtswijziging in de BRP te allen tijde te vergoeden en dit te vermelden op de website en andere informatie-uitingen van de gemeente;
- De kosten voor deze verplichte nieuwe identiteitsdocumenten mee te nemen in deze vergoeding.

Hierbij nemen de partijen het volgende in overweging:

- [Dat] Zelfbeschikking een fundamenteel mensenrecht is en dat de gemeente Zwolle hier ten minste actief in moet voorzien (voor allen die zijn geboren in Zwolle)
- [Dat] Het hierdoor ongeldig worden van identiteitsdocumenten een onwenselijk gevolg is van de geslachtswijziging

De gestelde voorwaarden in de motie komen echter niet overeen met de lijn die het college heeft genomen in de beantwoording van de artikel 45 vragen.

Er zijn twee variabelen in de motie waar het college advies op wil geven. Deze variabelen zijn:

1. Wie komt in aanmerking
2. Wat wordt vergoed

Kernboodschap

De raad informeren over het advies van het college voor een mogelijke vergoeding van de bijkomende kosten voor een geslachtswijziging in het BRP. Het advies is om de kosten voor de deskundigenverklaring en de begeleidende brief te vergoeden voor huidige inwoners van Zwolle.

Toelichting

Onder de huidige wetgeving kan een geslachtswijziging in het BRP alleen worden aangevraagd in de geboortegemeente. Tabel 1 (op pagina 3) laat zien hoeveel van deze aanvragen binnen zijn gekomen bij de gemeente Zwolle, dus door personen geboren in Zwolle

De gemeente Nijmegen en Utrecht hebben besloten om de kosten die hier bij komen kijken te vergoeden. In [Nijmegen](#) wordt deze vergoeding eenmalig verstrekt, uitsluitend aan huidige inwoners van Nijmegen, en met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022. De vergoeding dekt de kosten van de deskundigenverklaring, de vervanging van het rijbewijs (indien van toepassing), en een paspoort óf identiteitskaart. In [Utrecht](#) wordt de vergoeding ook alleen toegekend aan huidige inwoners van Utrecht en dekt het de kosten van de deskundigenverklaring en het vervangen van reisdocumenten die de aanvrager al in bezit had.

Datum 4 oktober 2023

Tabel 1

Jaartal	Aantal in Zwolle aangevraagde geslachtswijzigingen
2017	4
2018	14
2019	16
2020	18
2021	20
2022	22
2023 t/m 26 mei	11
Totaal:	105

De motie stelt als overweging dat de gemeente Zwolle zelfbeschikking moet bieden aan iedereen die hier is geboren, in tegenstelling tot wat de eerder genoemde gemeenten doen. Het implementeren van de voorwaarden zoals gesteld in de motie zou tevens betekenen dat huidige inwoners van Zwolle die hier niet zijn geboren, niet in aanmerking zouden komen. Het advies is daarom om op twee punten af te wijken van de motie.

1. Het advies is om net zoals Nijmegen en Utrecht huidige inwoners van Zwolle een vergoeding voor kosten te bieden, in plaats van aan hen die geboren zijn in Zwolle.

Argumenten:

- Door de regionale functie van het Isala Ziekenhuis zijn veel inwoners uit omliggende gemeenten in Zwolle geboren. Zij hebben soms geen enkele band met Zwolle maar zouden anders wel in aanmerking komen voor een vergoeding.
- Deze keuze sluit aan bij wat andere gemeenten doen.
- Op deze manier kunnen Zwollenaren die hier niet geboren zijn ook aanspraak maken.

2. Het advies is om de kosten voor het gesprek met de deskundige en de verklaring te vergoeden, en de kosten voor het vervangen van identiteitsdocumenten niet te vergoeden.

Argumenten:

- Het college heeft al aangegeven in de beantwoording van de artikel 45 vragen dat de kosten voor het wijzigen van identiteitskaarten worden beschouwd als normale kosten voor normale diensten.
- Er zijn andere situaties waarin het noodzakelijk wordt om identiteitsdocumenten te vervangen. Per januari treedt bijvoorbeeld de wet "gecombineerde geslachtsnaam" in werking, waardoor kinderen een dubbele achternaam kunnen krijgen. Kinderen geboren na 1 januari 2016 kunnen dan met terugwerkende kracht een dubbele achternaam krijgen. In deze gevallen moeten identiteitskaarten ook worden vernieuwd. Ook wanneer iemand ervoor kiest om zijn of haar eigen achternaam te wijzigen, is het noodzakelijk om nieuwe identiteitskaarten aan te vragen. In al deze situaties worden deze kosten niet vergoed.

Tabel 2 laat zien hoeveel inwoners Zwolle op het moment van schrijven (20 september 2023) kent die in het verleden een administratieve geslachtswijziging hebben laten doorvoeren in het BRP en in welk jaar deze wijziging is gedaan. Gebaseerd op deze data zijn dat er 95.

Datum 4 oktober 2023

Tabel 2

Jaartal	Aantallen huidige Zwollenaren met een administratieve geslachtswijziging in de BRP per jaar van de wijziging.
2004	1
2006	1
2012	1
2013	3
2014	8
2015	5
2016	6
2017	9
2018	12
2019	8
2020	11
2021	7
2022	12
2023	11
Totaal	95

Kijkend naar de trend sinds 2017 laten ongeveer 10 Zwollenaren per jaar hun geslacht wijzigen in het BRP. Onder de in deze informatienota geadviseerde voorwaarden zijn er dus per jaar ongeveer 10 Zwollenaren die voor een vergoeding in aanmerking komen.

Financiën

Gebaseerd op de trend sinds 2017 zou het vergoeden onder de in deze informatienota gestelde voorwaarden een budget vragen van ongeveer €3150 euro per jaar. Dit is gebaseerd op de €250 voor een gesprek en de €65 voor de verklaring zoals Amsterdam UMC hiervoor vraagt.

Vervolg

Uw raad besluit aan de hand van deze informatienota of u de motie opnieuw in de oorspronkelijke vorm of als gewijzigde versie wil indienen.

Openbaarheid

Ja.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer